

6. Закон України «Про Конституційний Суд України» від 3 червня 1992 року № 2400-XII // Відомості Верховної Ради України України, 1992, № 33, ст. 471

7. *Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland: [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.gesetze-im-internet.de/gg/index.html>.*

УДК 347.191.11

Оксана Шевчук

*к.ю.н. доцент кафедри конституційного,
адміністративного та фінансового права
Тернопільський національний економічний університет*

КОРПОРАТИВНИЙ СЕКРЕТАР В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ АКЦІОНЕРНИМ ТОВАРИСТВОМ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Одна з головних особливостей та протиріч системи управління акціонерними товариствами полягає в тому, що вищий орган управління - загальні збори акціонерів – мають найбільші владні повноваження, водночас найменший доступ до оперативної, точної і повної інформації про результати діяльності та реальний стан справ в компанії.

Таким чином, в більшості акціонерних товариств в перервах між засіданнями спостережної ради та загальними зборами акціонерів поточний контроль за дотриманням інтересів акціонерів не здійснюється, тобто не забезпечується безперервність корпоративного управління.

Зважаючи на це постає питання щодо розподілу функціональних обов'язків серед органів управління та посадових осіб акціонерного товариства щодо здійснення постійного контролю за дотриманням прав акціонерів при здійсненні поточної діяльності товариства, дотримання керівництвом компанії принципів корпоративного управління за забезпечення акціонерів суттєвою і повною інформацією про діяльність товариства.

В багатьох країнах світу (Великобританії, США, Канаді, Австралії, а також у Гонконгу, Сінгапурі, Болгарії) в організаційній структурі корпорації обов'язково є посада корпоративного секретаря, або директора чи спеціаліста по зв'язкам з інвесторами. Введення такої посади було викликано зростанням інформаційних потреб інвесторів, що змусило компанії приділяти більше уваги рівню корпоративного управління, покращенню якісного боку взаємодії з акціонерами, особливо дрібними.

В Законі «Про акціонерні товариства» закріплений термін «корпоративний секретар». До цього він не мав законодавчого закріплення, однак широко використовувався в актах ДКЦПФР.

Відповідно до ст. 56 Закону корпоративний секретар обирається наглядовою радою за пропозицією голови наглядової ради. Корпоративний секретар відповідає за взаємодію АТ з акціонерами та/або інвесторами.

Робота корпоративного секретаря оплачується із загального бюджету наглядової ради.

ДКЦПФР досить лаконічно визначає вимоги до корпоративного секретаря: корпоративний секретар повинен володіти необхідними для виконання своїх завдань знаннями, бездоганною репутацією, а також користуватися довірою з боку акціонерів. Американська спілка корпоративних секретарів (The Corporate Secretaries International Association (CSIA)) розробила Рекомендовані принципи щодо публічного розкриття інформації та стосунків з інвестиційною спільнотою, які також отримали назву Governance Principles for Corporate Secretaries. Згідно цих принципів корпоративний секретар є однією з основних ланок компанії у налагодженні ефективних зв'язків з акціонерами, головним його обов'язком визначено управління вихідними потоками інформації. Принципи управління CSIA для корпоративних секретарів повинні бути розробленими в будь-якій корпоративній структурі управління.

Принципи управління CSIA для корпоративного секретаря є: цілісність, відповідальність, стратегічне управління, прозорість, поділ ради та управління, соціальна відповідальність

Схвалені ДКЦПФР України Принципи корпоративного управління України також рекомендують запроваджувати посаду корпоративного секретаря для ефективного організаційного та інформаційного забезпечення діяльності органів управління акціонерного товариства, належного інформування акціонерів та зацікавлених у його діяльності осіб. Корпоративний секретар є посадовою особою товариства, яка призначається наглядовою радою та їй підпорядковується. Принципи корпоративного управління для акціонерних товариств України відносять корпоративного секретаря до посадових осіб акціонерного товариства, який призначається спостережною радою та їй підпорядковується [1]. Національний інститут зв'язків з інвесторами США (National Investor Relations Institute) – професійна асоціація посадових осіб компаній і консультантів по роботі з інвесторами - в січні 2017 року оприлюднила звіт про останні тенденції у налагодженні корпораціями зв'язків з інвесторами, і, зокрема, роль в компаніях посадовців, які здійснюють цю роботу.

Так, згідно проведеного цим інститутом дослідження, значення для публічних корпорацій налагодження ефективної взаємодії з інвесторами проводить зростати, завдяки як посиленню вимог до прозорості та розкриття інформації компаніями, так і внаслідок того, що в самих компаніях посадовці, які займаються цією роботою, приймають більшу участь в роботі ради директорів та працюють в комітетах ради по відкритості роботи. [3].

Міжнародні експерти [2] також рекомендують, щоб корпоративного секретаря уповноважили: вносити пропозиції по питанням, які вносяться до порядку денного засідань спостережної ради; відповідати за надання напередодні засідань спостережної ради кожному її члену пакету матеріалів, необхідних для глибокого розгляду та вивчення всіх пунктів порядку денного; вимагати від кожного члена спостережної ради висловлювати свою позицію по кожному з питань, які розглядаються, та причини такої позиції (голосування), і відображати цю позицію в протоколі засідання; забезпечити підписання офіційного протоколу засідання кожним членом спостережної ради.

У багатьох країнах створено спеціалізовані організації – професійні об'єднання корпоративних секретарів: британський Інститут Сертифікованих Секретарів та Адміністраторів (Institute of Corporate Secretaries and Administrators, ICSA),² Американське Товариство Корпоративних Секретарів (American Society of Corporate Secretaries, ASCS),³ Канадське Товариство Корпоративних Секретарів (Canadian Society of Corporate Secretaries, CSCS).⁴ Зазначені організації здійснюють підготовку висококваліфікованих спеціалістів.

Зважаючи на результати проведеного дослідження, вважаємо, що основними напрямками подальших розвідок питання підвищення ефективності і корпоративного контролю в акціонерних товариствах, є уточнення ролі корпоративних секретарів для умов діяльності акціонерних товариств України, розробка типового положення про корпоративного секретаря акціонерного товариства, дослідження найбільш механізмів розкриття корпоративним секретарем інформації про діяльність товариства відповідно до потреб акціонерів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Рішення ДКЦПФР №52 Про схвалення проекту нової редакції *Принципів корпоративного управління України, затверджених рішенням ДКЦПФР від 11.12.2003 N 571* [Електронний ресурс] // Режим доступу до ресурсу: http://uazakon.com/documents/date_ee/pg_gtwhou.htm

2. *Governance Principles for Corporate Secretaries. Corporate Secretaries International Association* // [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.csiaorg.com/Resources/Documents/CSIA%20Governance%20Principles%20Oct13.pdf>

3. *The Best Practices Working Group for Online Shareholder* // [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://www.niri.org/NIRI/media/NIRI/Documents/shareholder_participation_annual_meetings.pdf

УДК 004.056: 341(045)

Юркевич І. І.

*старший викладач кафедри кримінального права і процесу
Тернопільський національний економічний університет*

КІБЕРЗЛОЧИННІСТЬ ЯК ЗАГРОЗА ІНФОРМАЦІЙНІЙ БЕЗПЕЦІ

Кінець ХХ століття ознаменувався стрімким розвитком інформаційних технологій, що почали впроваджуватися в усі сфери життєдіяльності людей. Використання сучасних комп'ютерних технологій забезпечило можливість доступу до інформації, що зберігається у відповідних банках даних незалежно від часу і місцезнаходження особи. Поряд з перевагами, швидкий